

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4 .

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

Márczius 15.

A múlt idővel arányosan emelkedik márczius 15-dikének jelentősége.

Vajjon megszűnt-e nemzetünk hivatása Europa többi népei között?

Jóval több mint ezer éve erős, hatalmas népek törekedtek e földön államot alkotni, de az itt átvonuló harcok ádázviharában, csaknem ismeretlenül tűntek el a történelem színpadáról. Egy-szer csak megjelentek őseink a Magyarok s rövid néhány év alatt hazát alkottak itt maguknak; de az előbbi századok mindent eltipró viharai őket sem kímélték. A szomszéd népek rettegven hatalmukat kitanulták harci fogásaikat s több évi előkészület után rájuk törtek erős esatáknban megverték, vissza szorították. A Tatárok pusztítása után kietlen sivataggá lett az ország s a törökök még is virágzó államot találnak itt, melyet érdemes a legnagyobb áldozatok árán is birtokba venni. Századokig küzd két hatalmas keleti népfaj az uralomért. A századok küzdelmeiben meggyengült magyarságnak nincs honnan pótolnia elvesztett erőit, míg a Török, Ázsia egész nyugoti feléből szedi össze csapatait s néhányszor 2—3 százezer emberrel rohanja meg Magyarországot. Pusztultunk, véreztünk, elgyengültünk s nem tudtuk tovább védeni Europa nyugalmát, kulturáját és szent egyházait. A Mohácsnál szenvedett vereség, hol a nemzet disze, virága odaveszett, teljesen megtörte a magyar népet; választania kellett, vagy kezet fogva a különben is rokon Török népfajjal ráront az eddig védett s békésen fejlődő Europai álla-

mokra s megosztozunk a keleti és déli részeken lakók birtokain s lett volna rövid időn Európából két nagy asziai nép uralma alatt levő birodalom. Talán egy keresztény a Magyarok uralma, de biztosan egy Mohamedán a Törökök uralma alatt Vagy

E rövidke ciklik nem engedi a fejtegetéseket . . .

Azt biztosan tudjuk, hogy a Magyar nép más-ként határozott. Elfogadta Ausztria népeinek szövetségét a Török ellen s az egész világ előtt nagyra becsült fényes trónjára a Habsburgokat ültette. Több mint háromszáz esztendő siralmait tanuskodnak az eredményről. Soha Tatár, Török hordák, úgy nem pusztítottak ez országban mint a német zsoldos hadak. A mindennapi kenyérért küzdő nemzedéknek nincs ideje e borzalmasságokat olvasni, de szegénységünk, elmaradottságunk elég bizonyíték rá, hogy mily következetességgel törekedtek nemzeti önállóságunkat megsemmisíteni s az országot vagyonilag annyira kiszípolozni, hogy minden ellenállásra képtelenné tegyennek. Egyet azonban sem a börtönök sem az akasztófák nem voltak képesek tőlünk elvenni, mert minden magyar ember szívét a legmélyére van rejtve s ez a Hazaszeretet.

A nagy francia forradalom, mely mint a tavaszi szél fuvalma a természetben, felköltö az emberi jogok érzetét a népek millióiban. Ez eszmék hatása alatt újra kezdett reményleni a nemzet s az 1823—25 évi országgyűlés s utána következő időszak előkészíté a nemzetet az eszmék ama nagy forradalmára, melynek vezére és éltető lelke „a nagy izgató” Kossuth Lajos volt; kinek

neve míg a földön szabadságszerető nép lakik, a legnagyobbak között fog említettetni.

Mert a szabadságukat visszanyert népeknek 1848-ik év a Szabadság, Egyenlőség és Testvériség nagy éve, a magyarnak ez azonban sokkal több; nem is a tizenkét pont megvalósítása, hanem azon háromszázados törekvésünk és buzgó imádságunk beteljesedése, hogy az osztrák rabláncot, melyet már a rozsda is kikezdett lerázhattuk magunkról. Különös nép a magyar, dinasztikus a végletekig és mégis úgy ismerik mint rebellist.

És miért? Mert ritkán adnak alkalmat, hogy királyhűségét behizonyíthassa, de mindennap sértik nemzeti büszkeségét s megnyirbálják ezeréves alkotmányát.

A nemzet lelkesedése és fölbuzdulása évről-évre nagyobb lesz a márczius 15-iki ünnepélyek iránt, mert habár a felkelő napot egy félszázadig tartó éj követte is mindig több erőt érez magában, hogy nemzeti függetlenségét saját emberségéből is kivívja magának.

Mint az előjelek mutatják ez évben a márczius 15-ikét oly fénynyel ülik meg az egész országban, hogy annak sugarai befognak világítani a legszegényebb ember kunyhójába is.

S mily magasztos ünneppé válnék e nap, ha az ország összes nemzetiiségei velünk ünnepelelnék, mert erősen meg vagyunk győződve, hogy a tót, rácz vagy oláh, ép oly rajongással szereti a hazának a darab földjét, mint mi magyarok. Bár a megpróbáltatások hosszú, erős tűzében oly egységessé szilárdulna e hon minden fiának hazaszeretete, hogy egységes erővel vívhatók ki a nemzet szabadságát és függetlenségét.

Üdv neked dicső nap, Márczius 15-ike.

„PETROZSÉNY ÉS VIDÉKE” TÁRCZÁJA.

A gyávákhoz.

1905. márczius 15.

Ti kik remegve féltitek hazámat,
Ti gyáva lelkek, hozzátok kiáltok!
El innen, kik legott, ha felhő támad,
Halált jósolva vészmadárrá váltok;
Homályt, borut, ti alkonyatnak néztek,
Pedig derengő hajnal-fényt takarnak!
E hon, oltára harcok istenének
Szilárdan áll, vihar nem árthat annak!

Oltár e hon, te építéd oh népem,
Egy ezredév magasztos munkája;
Megérdemelnök, hogy mikor kész épen,
A hajnal helyett éj boruljon rája?! . . .
Nem! nem! a végzet népet sohse sujthat,
Melynek szent ügyért annyit omla vére;
S ha elbukott is a győzve támadó had,
A por, a szenny rá nem tapadt testére.

Nem ismered salakját harc-tusáknak;
Hatalmad, fényed tán azért is nincsen;
Lenéz az ellen — s barátaid szánnak,
De veszve nem vagy, nem, mert véled Isten!

Az ég, mely népet annyi vészben óvá,
Kézétl még ha testvér vér is ömle;
Mikor imája egyért száll fel hozzá;
Kegyelmet éppen most tagadja tőle?! . . .

Nem! és ezerszer mondom, hogy nem féltetek,
Igazság égben van, és nem nálád ember!
Te vészt kiáltó ellen, csak szeretlek;
Szíszeg a kigyó, hogyha marni nem mer.
A sár, piszok, mit szép hazámra dobtok,
Oltárra hull, kárt nem okozhat abban;
De jaj ténétek, rajtatok az átok,
Mert kővé vállva — rátok visszapattan.

Ti, kik remegve féltitek hazámat,
Ti gyáva lelkek hozzátok kiáltok!!
El innen, kik legott ha felhő támad,
Halált jósolva vészmadárrá váltok.
Homályt, borut, ti alkonyatnak néztek,
Pedig derengő hajnal-fényt takarnak;
E hon, oltára harcok Istenének,
Szilárdan áll vihar nem árthat annak!

Hornyák Dezső.

Gergely napja.

Gergely napjának időjelentési és időváltozási jelentősége van a népies naptárban, mely szerint Gergely napja volna az utolsó hideg nap, melyen még „Gergely megrázza szakállát” s az utolsó gyenge hó esik. Régente

mi nálunk is úgy mint egész Közép-Európában e nap körül csoportosultak mindazon pogánykorbeli szokások maradványai, melyekkel a régi nomád népek a nyár, mint győző s diadalmas bajnok bejövételét főleg kardtáncokkal és lovagi menetekkel szokták megünnepelni. Hazánkban ezen régi pogányszokások lappangó maradványait a már lényegében is feledett és csak még rejtettebb faluhelyeken divatozó Gergelynapj lovagias gyermekjátékokban találjuk.

Ezekről már Dugonics régi költőnk tudosit, mondván: hogy „Gergely napján a kisderek katonást játszottak és a várost körüljárták vagy lovon, vagy némelyek gyalog; villogtatták kardjaikat, de senkit sem vágtak meg.” A kardnak ezen ártatlan villogtatásától származott a közmondás: „Szent-Gergely vitéze”, azaz gyűnge vitéz. A múlt század közepé táján nálunk már csak falukon volt szokás Gergelynapján katonává öltöztetni fel az iskolás gyermekeket, mikor zászlóval, kardosan, szalagos kalapokkal bejárták a falut s bizonyos „Gergely-verseket” mondtak. Ezt a szokást manapság is ott, a hol még divik, „Gergely-járásnak” nevezik. Néhány helyt a gyermekek ezt „Kosszatomot jární” kifejezés alatt ismerik, más helyen azt mondják, hogy „Gergely doktornak kéregetnek”. T. i. még a múlt század közepéig, sok helyt még napjainkban is, ez alkalommal a gyermekek tanítójuk számára ajándékokat kéregetnek a faluban; különböző bakugrák közt belépven a házba így kezdették az éneket: „Szent Gergely doktornak, híres tanítónknak az ő napján régi szokás szerint, menjünk Isten szerint iskolába; lám a madarak is, hogy szaporodjanak, majd eljönnek; A szép tavasz kikeletkor, sok szép énekszóval zengedeznek.”

Márczius 15-ének együttes ünneplése, Petrozsényben.

Honleányok, honfiak! Mig e földön magyar lesz, addig nem hogy feledésbe menne, de sőt ujult erővel emlékezünk meg minden évben: **1848 márczius 15-ikéről.** Jól tudjuk, hogy e nagy nap volt nemzeti életünk ujja ébredésének hajnala, e napon tört le Petőfi, Jókai, Vasváry stb. nemzetünk kezeiről a nehéz bilincsek.

E napon született meg a szabadság, testvériség, egyenlőség!

E napon szabadult fel a sajtó.

Ez a nap volt az, melyen minden magyar ember szívében fellobbant a rég elfojtott hon-szerelm s a szabadság kivívásának emészto lángja.

E napot ünnepeljük meg mi is méltó kegyelettel!

Kérünk tehát honleányok és honfiak, jelenetek meg mindannyian e napon, hogy mentől többen legyünk, s mutassuk meg elődeink szellemének, hogy méltó gyermekei vagyunk szeretett hazánknak.

Jertek el! délelőtt fél 10 órakor a Wagner szálloda előtti térre, hogy onnan zászlók alatt a bányazenekar kíséréte mellett együttesen a templomokban tartandó Isten tiszteltre menjünk!

Ünnep van ma, Magyarország népe örömeiben sirva ünnepel.

Délután 6 órakor a Wagner szálloda nagyszobájában tartandó ünnepély műsora:

1. Szózat. Énekli a férfiak.
2. Ünnepi megnyitó beszéd, tartja: Zádory Károly.
3. Nemzeti dal. Szavalja Dávid Dezső.
4. A nagy nap méltatása, tartja: M. Jánosy J.
5. Vesztett csaták, csufos futások. Petőfitől. Szavalja Pfingstgraf Viktor.
6. Apotheosis. Jókaitól. Előadja: Dávid Dezsőné.
7. Egy gondolat bánt engemet. Petőfitől. Szavalja: Elekes Miklós.
8. Ünnepi záróbeszéd, tartja: Maderspach Viktor. Hymnus. Énekli a nagyközönség.

Társas vacsora a Wagner szálloda nagyszobájában este 8 órakor. Egy teríték ára 2 kor.

A „Petrozsényi és Járasi Ipartestület”,

„Máv. altisztek” és a

„Zsilvölgyi függetlenségi s 48-as párt”
hazafias ünnepély rendező bizottságai.

Márczius 15. Lupényban

Márczius 15. Mennyi könnyet szarított fel e tavaszi napsugár; mennyi bánatot, keserűséget és szomorúságot oszlatozott el a megtört hazafi mélabús szívéből; letépte a rabbilincset; feloldotta rabigája terhétől a boldogtalan népet és szabaddá tette a magyart!

Ki ne áldozna e nagy nap emlékének, különösen ma, mely eszünkbe juttatja multunkat s édesdeden szép reményekkel kecsegtet a jövőre nézve! ..

Lupény hazafias közönsége is osztatlanul első helyet kíván a „szabadság” emlékének méltó megünneplésében, a miért is a rendező-bizottság Dr. Kaczander József elnökle mellett elhatározta, hogy ez évben *márczius 15-ét* impozánsabban és különös lelkesedéssel fogja megünnepelni. E cél szolgálatául a közel-multban megalakult márcziusi vegyes dalkör Kekel József karmester vezetésével, a mely eddigi működésével is reményekkel kecsegtet a nagy nap méltó megünneplésére. Ugye dalkör, mint a lelkes honleányok közreműködése előre is biztos garantiát nyújtanak a sikerre. Dr. Kaczander József, mint a rendező-bizottság s egyúttal a vegyes dalkör elnöke is kiváló lelkesedéssel és fáradhatatlan buzgósággal működik közre a siker elérésében. Minden szabad idejét e szent célnak szenteli, lelkesít, buzdít s tette sereket! Hazafias temperamentuma és kedvesen megnyerő modora mindnyájunkat egy táborba összpontosít, egygyé tesz a szabadság megünneplésében, egygyé a — hazaszeretében.

Csak örömmel emlékezhetünk meg Vittkó Kornél urról is, kinek tevékeny közreműködése nagyban előmozdítja az ünnep sikerét. A rendező bizottságnak minden tekintetben agilis tagja.

E magasztos ünnepre a következő felhívással kérjük a hazafias közönség megjelenését:

Szakad az eső. Komor felhők vonulnak el a láthatáron, hogy nyomukban új élet, kikelet öbregedjen. És a borus ég nagyszülöttje Petőfi hatalmas riadózával felébreszti alétságból a csüggedt hazafit, újabb reményt önt a szívebe és a szabadság dalával köszönti a felkelő nap első sugarát. Mily nagy a lelkesedés, a hazafiúi érzés, a szabadság utáni vágy! Szabaddá tenni az anya-

Macska van a szalonnán,
Kergessétek el onnan.
Vágjatok egy falatot,
Nekünk is egy darabot.

Aztán a ház gazdasszonyától szalonnát, kolbászt, tojást, esetleg néhány krajcárt kapnak ajándékba. A nyert ajándékokat régente a tanítónak adták át, manapság pedig ők maguk élvezik. Régebben Gergely napján kimennek a faluházára egy zöldelő, vagy barka-ág keresésére. A mely család gyermeke ilyen ágat talált, annak a családnak — néphiedelem szerint — jövő nyáron nem veri el jégeső a vetését. Ilyen ágat régente Kalotaszegen a gyermekek házról-házra vitték és azért ajándékot kaptak. Mindenki szívesen fogadta őket, mert a néphiedelem szerint annak a háznak állatait az évben valami baj éri, a hová a gyermekek nem vitték be a „Gergely-vesszőt”. Sok helyt e napon a lányok is kimennek zöld barkát keresni. A melyik leány olyan barkát talál, a melyen a rügök száma páros, az a jövő Gergely napig férjhez megy.

A délvidéki magyar gazda azt tarja, hogy Gergely-napján kell a melegágyak csinálását megkezdeni, akkor a palánták kiültetésük mind megfogamzanak és egységesen fog elpusztulni. Erdély legtöbb helyén ugyan nem Gergely napján csinálják a melegágyakat, hanem április elején, mindamellett Gergely napjára hivatkoznak, mondván: „Gergely nap után nem fagy meg a trágya!” Sok helyt azt mondják, hogy ha e napon havazik, szép szemű lessz a buza; ha eső hull, jövő nyáron mindazon növények elpusztulnak, melyeknek gyökereit szokta az ember használni.

W. H.

földet és szabaddá Önmagunkat! Mennyi nemes szív ontá ki véré; könnyeivel áztatá szeretteit, a kik békába, bilincsbe verve várták a szabadság hajnalát.

És kitisztult az ég; a vértől, könnytől és víztől áztatott ifjuchód természetben örvendezve játszadozik a tavaszi napsugár a minden egyes vércsepből a hazaszeretet védbástyája tornyosul. Szabad a magyar, a száműzött honfiak, — szabad magyar hazánk! Ezt művelték és ezt cselekedték dicső elődeink 1848. márczius 15-én.

Ünnepeljük tehát meg e napot igaz szívvel, honfiúi szeretettel s annál nagyobb lelkesedéssel itt ez exponált határszélen, hogy minden egyes tettünkkel a hazaszeretet fáját istápoljuk s édes hazánk méltó védbástyájává avassuk.

Fel tehát honfiak! Ünnepeljünk!

Az ünnep kezdete este 7 órakor a társulati vendéglő helyiségében, mely a következő programmal fog megtartatni:

1. Hymnus. Énekli a dalkör.
2. Megnyitó beszéd. Tartja: Dr. Kaczander József ur.
3. A hazaszeretetről. Irta: Szabolcska Mihály, szavalja: Tóth Eleonora Janka k. a.
4. Hazafias dalegyveleg. Énekli a dalkör.
5. Ünnepi beszéd. Tartja: Szalánczy Zoltán ur.
6. „Talpra Magyar!” Énekli a dalkör.
7. Nemzeti dal, Petőfi S.-tól. Szav.: Lichtenstein S. ur.
8. Szózat. Énekli a dalkör.

Valamit a halászatról.

(Folytatás.)

Ha egyszer bizonyos az, hogy a Zsilban sok volt a hal, és hogy a Zsil jó halviz, akkor önként felmerül az a kérdés, vajon nem lehetne a Zsilban is a halállományt szaporítani?

Lehet. Sőt egy kis utánjárással nagyszerű eredményt lehet majd elérni. De ki vállalkozik arra? Hiszen a halászat itt nem jövedelmez ugyszólván semmit. Inkább szórakozásból űzik. Hallottam ugyan, hogy Vulkánban egy úri ember kísérletezik már mesterséges haltenyésztéssel, — s ez mindenesetre önzetlen hazafias cselekedet, — nem hiszem azonban, hogy kellő eredményt érjen, mert amint már említettem első és fődolog a vizet a halak életére veszedelmes anyagoktól megtisztítani.

Kérdést intéztem ez ügyben az országos halászati egyesülethez és ennek következtében a központi vízmérnökségtől azt az értesítést kaptam, hogy a halvizekbe a halak életére veszedelmes anyagok bedobása törvénybe ütköző cselekményt képez, és az eljárás ugy a halászati mint a vízjogi törvény értelmében megindítható.

Ezt tudtam, csak hogy vidékünk fellendülését a bányászat és részben a fűrés és más iparnak köszönhetjük, ennek utjába tehát most mindjárt a rideg paragrafust nem állíthatjuk.

De kísérleljük meg csak ezen kérdést másképpen megoldani. Áll-e utjában a halászat az ipar fejlődésének? Inkább nem mind igen, mert hiszen alapjában véve csak a víz megszenyesítéséről van szó, hát vajjon csak a halak életére veszedelmes ez? Oly nagy áldozatokba kerül az, hogy ezen anyagok a vízbe ne kerülhessenek? Nem, hiszen ezt más vidéken a gyakorlat régen beigazolta, nekünk tehát követnünk kell ezt a példát, de szebb lesz, ha az eredmény nem a törvény végrehajtása által fog bekövetkezni, hanem ha ezen hazafias célért éppen azok mozdítják elő, akik nem szándékosan ugyan de az eddigi uzus szerint mérgek anyagokat a vízbe bocsátottak, ismételtelen nem fog nagy áldozatokba kerülni.

Mérgek anyag pl. méz, bányasalak stb. a halak ezreit elpusztíthatja; a fűrészporsó a halak kopolyájába kerülve gyuladást idéz elő, minek következtében a hal tönkre megy, a halakra közé kerülve, egész nemzedéket képes tönkre tenni. Ezt tudva nem hiszem, hogy ennek elejét veendő, oly intézkedések fognak történni, hogy az ilyen anyagok a vízbe ne kerülhessenek.

A vízmederen keresztül épített duzzasztók, gátak, zsilipek olyanok melyek a vizet esetleg időnként teljesen elzární képesek, a melyek koronáján át azután a víz nagyobb magasságból átesik, — az ilyen építményeknél

Családközben ezelőtt Gergely napján tojást szedtek az iskolás gyermekek, bizonyos éneket énekelték Gergely „doktor” tiszteletére; a tojásokat a tanító számára szedték, de a gyermekek is kaptak egyet-egyet sültve. A Gergely-járasi dalokban öntudatlanul említett „Gergely doktor”, azon középkori mondákra való utolsó magyar visszaemlékezés, melyek Gergely, touri püspök (550 körül) személyéhez fűződtek, ki ezek szerint híres orvos volt és Klotár frank király váratlan halálát is előre megjósolta. Számos legenda keringett a középkorban a püspök tetteiről, melyek őt a világ legnagyobb tudósának, azaz idősejének, varázslónak tüntették fel; e réven jutott be a magyar iskolás gyermekeknek „Gergely-járás”-kor éneket mondókáiba is; s talán ez okból fűződnek e naphoz időjósági babonák is.

A hol nálunk még divatban van a „Gergely-járás”, ott e napon az iskolás gyermekek különféle ugrándozás közt beköszöntenek minden házba; a szoba közepén egyik közülök letűz egy vasnyársat, melyet aztán a gyermekek körülállanak és illetően dalt énekelnek:

Szent-Gergelynek napján,
Szabadságunkban van,
Hogy házanként járjunk
Segítséget várjunk.

Azután az egyik mondja: „Adjatok gyermekecskét, tanuljon ábécécskét!” Rá a másod gyermek mondja: „Adjatok leánykát, söpörjön iskolát!” A harmadik mondja: „Adjatok egy lúdat, hogy mutasson utat, iskolába!” A negyedik végül mondja: „Adjatok egy kakast hadd kaparjon garast, papirosra — most már egyet tánczolunk!” Ekkor egy szalonnadarabot tűznek a nyársra s azt körül ugrándozva, mondogatják:

szintén előfordulnak esetek, melyek a halak életére esetleg szaporodására felette veszedelmesek lehetnek. Pedig nagyon könnyű itt is a veszedelmet kiküldni.

Halivás idején a halak ösztönszerűleg vándorolni kezdenek és egész új mediterránusok keresnek fel, sőt vannak olyanok melyek édes vizekből egészen a tengerig vándorolnak, mások megfordítva, ilyen pld. a lazac, az angolna.

Ha már most a halak ezen utban valami leküzdhetetlen akadályra akadnak, akkor az ivás illetve szaporodás is elmaradhat. És ilyen akadályok lehetnek éppen azok a vízmederen át fektetett építmények, ha ezek igen magasak akkor a hal magát az építmény koronáján átvetni nem képes, hanem folyton vissza esik. Csodálatos kitartással próbálkoznak ilyenkor a magasságot leküzdeni, hogy násztutjukat folytathassák, mind hiába: egyre vissza esnek.

Ha egy négy-öt deszkából összetakolt elég hosszú ereszt az alsóbb vízmeder felől elég ferdén az építményre támasztunk, úgy hogy a víz azon végig lefolyhatik, akkor készen van a hallétra; ezt a halak azonnal felfedezik, és menten fel is használják. Y. (Folytatjuk.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Március 15-én** este a Casino tagjai, saját helyiségükben ünnepélyt rendeznek; az ünnepi beszédet Kósa Mihály ev. ref. lelkész fogja mondani.

— **Eljegyzés.** Rátiu Traján, a Jiana könyvelője, eljegyezte Stanca Erzsébetet, Stanca Avram gör. kel. lelkész kedves és szép leányát.

— **A Casino választmánya** f. év március 7-én tartott ülésében, Jancsó Ferenc indítványára, kitiltotta helyiségéből a „Borsszem Jankó“-t a Kossuth Lajos emléket szertő vers — s a „Pester Lloyd“-ot a magyarság ellen írott cikke miatt.

— **Ifjúsági egyesület.** Mint örömmel értesülünk, Lupényban Krizko Bohus elnöklété és Stoyka Béla vezetése mellett, az állami iskolával kapcsolatosan igen szép működést fejt ki az ifjúsági egyesület. Már is tartott felolvasó, ének és szavallati estélyeket. Mint tudjuk a salgó-tarjáni bányatársulat iskolájánál is szervezve vannak az ifjúsági egyletek, csak a petrozsényi állami iskolánál nem sikerült megvalósítani.

— **Az ipartestület álarcos bálja** ez évben ismét befejezője volt a farsangi mulatságoknak. Hiányzott ugyan az álarcosok felvonulása, mely más években a lakosság egész tömegét odavonzotta, a bohókás haszontalan-ságok megtekintésére, álarcosok is csak itt-ott elvétve akadt, de a jókedv és a tánczoló nagyszáma most sem hiányzott, azért helyesen cselekszik az ipartestület, hogy e mulatságát évről-évre megtartsa.

A felülfizetésekről, a pénztárnok a következőkben számol be: Jegyeiket kiváltották: Fodor Árpád (Vulkán) 3 kor., Varjassy István 3 kor., Vagner Károly 4 kor., Figuli Antal, Herman Adolf, Ráival Joachim, Csiszér Jakab (Iszkrony), Ullmann Lipót, Bozics Marko, Vrbász Ignác 3—3 kor. Felülfizettek: Buda Lajos 17 kor., Joanovits János 5 kor. Bauer Izidor, Berger Adolfné, Lobstein Henrik (Vulkán) 3—3 kor. Hercz Móricz, Szűszer Mihály, Rosenberg Salamon 2—2 kor. Klein Bernáth, Grosz Jakab 120—120 fill. Grosz István, Reitt Antal, Tribusz Gyula, Lövy József (Pojána), Hartlauer Jakab (Lupeny), Fischel Vogel, Junger Simon, Schwarz Vilmos, ifj. Jónap Mór, Kalab Ödön, Hornyacsak Lajos, 1—1 kor. Weinberger Sándor, Kovács József, Becker Dávid, Dr. Ábrahám József, Klüger Fülöp, Dankó Lajos, Rosenthal Manó, Kohn Rezső, Györke Ferencz, Totta N. hadnagy, Schatzman Herman (Vulkán), Junger N., Katona Sándor, Feuerwárker József, Spirsitzki, N. N., N. N. 40—40 fill.

— **A feleséges emberek bálja**, e hó 6-án oly fényesen sikerült, hogy bizonyosan megirigyelték az ifjú legények is. A Herz-féle helyiségek szokatlanul tiszták voltak, a falakat egyszerű, de izléses lombdíszítés fedte s a mi leglényegesebb a padló fényes és sima volt, a minék köszönhető, hogy nem kintozta a tánczoló orrát és tüdejét a máskor felhőként szálló por. Igen szép társaság gyűlt egybe, s láthatólag mindenki jól érezte magát s az egész idő alatt kedélyesen elmulatott. Hogy kik voltak ott? Igen sok bájos és kedves asszony és sok szép fiatal leány, kik mindnyájan fáradhatatlanul tánczoltak kiválóan virradtig; tehát a nem szép nem is eléggé képviselve volt. Az özvegyek bálja — mint haljuk — elmarad, mert nem érzik magukat képesnek, a nős férfakkal vetélkedni.

— **Himen.** Fodor Árpád vulkáni bádógos folyó hó 29-én esküszik örök hűséget Collarini Vittorio vulkáni vállalkozó nevelt lányának Baum Marinak.

— **A helybeli bányazenekar** összes tagjai, f. hó 12-én (vasárnap) a Wagner szálloda nagytermében az utolsó téli hangversenyt rendezi, melyre az érdeklődőket ez uton is meghívja Wagner Gyula szállodás. Belépti díj: személyenkint 1 korona. Kezdeté este 8 óra-kor. Műsor a következő: 1. Nyitány. 2. Tell Vilmos operához. Rossini-től. 3. Keringő. 4. A koresolyázó. Waldteufeltől. 3. Hegedű hangverseny. 4. „Il Trovatore“ Verdi-Alard-tól. 5. Fantasia. 6. „Najade álma“ Flüggé-től. 5. Nyitány. 7. „Az erdőmester“ Strauss I.-től, (közkívánatra). 8. Arie Louise di Montfort operából, klarinét magány. 9. Dalegyveleg. Komzák-tól. 8. Nagy diszinduló. Pohle-től.

— **Meghívó.** A lupényi és vulkáni izr. hitközségek 1905. évi március hó 22-én Lupényben, a Mandl-féle vendéglő összes termeiben jótékonyezélu zártkörű purimbált rendeznek. Belépti díj: Személyjegy 2 korona. Családjegy 4 korona. Kezdeté este 8 óra-kor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak. A tiszta jövedelem a lupényi és vulkáni izr. hitközségek javára fordítatik.

— **Az izr. chewra kadischa** szent egyet f. hó 14-én Hátszegen a központi szállodában tánczestélyt rendez. Közreadjuk, ha netán valaki innen is részt akarna venni a jótékonyezélu mulatságon.

— **Színészet Petrozsényben.** A K. Pálfi János igazgatása alatt álló színtársulat legközelebb megkezdí előadásait Petrozsényben. A társulat több tagját a Berki-féle színtársulat legutóbbi működése alkalmából előnyösen ismeri közönségünk s így az igényeknek megfelelő előadásokra van kilátás. Egyelőre annyit közölhetünk, hogy színe kerülnek: János vitéz, A drótos tót, Liliomfi, Aranyvirág, Jancsi és Juci, A mit az erdő mesél, Az édes otthon, Diplomás kisasszonyok, Az asszony verve jó, Marianna, A vén bakancsos, Nani, A képviselő ur stb. A tagok: Medgyesi E., Szendéné, Dimény Jolánka, Dimény Gizella, Szabó Rozsika, Pálfine, Pozsonyi J., Bokorné. Gaál Katinka, Kerényi Ella, továbbá Pálfi, Sárközi, Boldizsár, Bokor, Medgyesi Laci, Medgyesi József, Kerekes Mihály, Szende karmester s még néhány új tag és vendég szerződöttesé folyamatban van.

— **Tömeges magzallítás az államnak.** Makfalvay Géza földmívelésügyi államtitkár, Sierban János kir. jószágigazgató kiseretében e napokban meglátogatta Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésének Budapest, Rottenbiller-u. 33 sz. alatt levő központi telepét és az állam részére nagyobb megrendelést tett lőhere és luczerna magból. Ez alkalommal nagy érdeklődéssel megtekintette az egész telepét, hol most a tavasz idején 140 főből álló személyzet bonyolítja le a mag szétküldésének nagy munkáját.

— **A petrozsényi iparos ifjúság** jótékonyezélu táncmulatsággal egybekötött műkedvelői előadását március 5-én Vulkánban is megtartotta. Ezen alkalomra szintén Szigligeti népszínművét a „Czigányt“ adták, mely ott is igen szépen sikerült s a szép számban megjelent közönségnek is egy mulatságos estét szerzett. Felülfizettek a petrozsényi mulatságon: Maderspach Viktor 4 kor. Fischel Fogel 2 kor., Nagy Ferencz, Grosek Viktor, Karda Dániel, Deák Antal, Ferenczi Gyula 1—1 kor. Csucs Markucz 80 fill., Eizler Albert 60 fill.

Vulkánban: Pál Sándor 3 kor., Hajdu László 140 fill., Deák Antal 1 kor., Smilek Ferencz 50 fill., Marosán György, Karda József, Meiszter D. 40 fill.

Petrozsényben a bevétel a betét összegekkel együtt 122 kor. 40 fillér. Kiadás 150 kor. 82 fill. Vulkánban a bevétel 131 kor. 60 fill. Kiadás 104 kor. 26 fill. tehát az összes bevétel mindkét helyen kitesz 254 kor. A kiadás 255 K. 18 fill. A felülfizetésekért és a Vulkáni közönség szíves pártfogásáért ezuton mond köszönetet a rendezőség.

— **Meggyikolt erdő ör.** Péter István vulkáni erdőőr halva találtak a vulkáni erdőben. Kötelességének teljesítése közben gyilkoltak meg ismeretlen tettesek, kiket a csendőrség erőlyesen nyomoz, — sajnos — ez ideig minden eredmény nélkül.

— **Romániai rablók a határszélén.** A múlt héten felfegyverzett rablók törtek be a határon levő pásztor-kunyhókba, ott a pásztorokat lekötözve több mint 600 drb. juhot elhajtottak. A petrozsényi csendőrség és még több kirendelt csendőr erőlyesen nyomozza a tetteseket eredmény nélkül. A tettesek romániai emberek voltak, kik minden évben elszoktak ide látogatni.

Csodálatos a dologban csak az, hogy a romániai rablók bátran rabolhatnak nálunk és elvihetik a szegény pásztorok minden vagyonát, hatóságaink vajmi keveset

törődnek ezzel, de próbálja meg valaki onnan egy ártatlan báránykát csak elhajtani, olyan diplomáciai eljárást indítanak érte, a milyent még nem láttunk. Mint ertesültünk a nagyobb számú csendőri kirendeltség, mely egy csendőrhadnagy vezetése alatt vezeti a nyomozatot, ezideig a fegyveres rablás megállapításán kívül, más eredményt, a legodaadóbb kutatás dacára, sem ért el.

— **A legújabb kertészeti kézikönyv az 1905. évre „Mühle tanácsadója a kertmívelésben“.** A legjobb kertészeti kézikönyv magyar és német kiadásban, különösen a magyarországi viszonyokhoz alkalmazva magyar nyelven. Különös értékkel bír kertbirtokosnak mint a kertésznek egyaránt s mindenek előtt tudnia kell, hogy kertjeiket eredményesen ápolhassák. Ezen csinos kivitelű, 170 oldal terjedelmű kézikönyv külön elárúsítva nem lesz, csakis a temesvári Mühle Vilmos kertműipari cég vevői kapják ezt megrendeléseikhez ingyenes mellékletként bérmentesen csatolva. Minden kertbirtokos érdekében ajánljuk e művet.

— **Hazánk legbecesebb szőlője.** A filokserának teljesen ellentálló, permetezni soha nem kell, mert semmiféle betegség sem lombját, sem termését meg nem támadja. Téli hideg a takaratlan vesszőjét soha meg nem fagyasztja, ezenkívül még rendkívüli becse, hogy igen korán ér — augusztus 15—20 között — rendkívül bőtermő és bora oly erős és édes, hogy a nehéz olasz borok semmiben sem mulják felül. Ez a „Delaware“ közvetlen termő szőlő, melynek részletes leírását — ábrán és bemutató — úgy a homok, mint a hegyi szőlőtelepítőket érdeklőleg az „Ermelléki első szőlőoltványtelep“ Nagykágya (Biharm.) ingyen és bérmentve küldi meg mindenkinek, ki címét egy levelezőapon tudatja. Ott 15 év óta szaporítják s ma már 27 katasztrális hold van ebből teljesen fajtisztán telepítve. Ezen telepek mai számunk hirdetésí rovatában közölt „Szőlőlugast ültessünk“ című hirdetésre felhívjuk olvasóink beces figyelmét.

CSARNOK.

Apróságok.

Megoldás.

Nő: Mondd csak, férjescském, honnan van az, hogy nyáron olyan meleg, télen olyan hideg van?

Férj: Mert nyáron izzadnak a férfiek a fürdőzési költségekért, télen pedig fogvaözögva gondolnak a bál költségekre.

A tapintat.

Hajdu fogadott a városi rendőrkapitány s rövidesen kioktatta, a kioktatást így fejezve be:

— Köteles lesz pedig kend mindezen rábizott dolgokat kellő tapintattal elvégezni.

Hajdu: Arról semmi aggodása ne legyen a tekintetes urnak, a ki egy szóra nem hajt, annak én a file tövére tapintok úgy, hogy máskor meghallja még annak a törvénynek a szavát is, a kit még csak ezután csinálnak.

Divatos nevelési rendszer.

Ida: Látod édes papa, milyen szorgalmas voltam! A franczia nyelvből kitünöm van, az angol nyelvből jeles, a nemzet-gazdaságtanból szintén jeles, a zongorázásból kitünő, a festészetből igen jó, az irodalom...

A tya: (közbevág) No ez pompás, kedves lányom! Ha most olyan férjet kapsz, a ki jól tud főzni, a varrógéphez is ért, meg a gyermekeket is tudja gondozni: akkor nálatok nem lesz irigylendőbb pár hetedhét vármegyében.

Mentség.

Férj: De hiszen ez a torta már egészen régi... Nő (zavartan): Kérlek a szakácskönyvet antiquáriusnál vettem.

Furfang.

Iszik uramnak lelkére kötötték, hogy ne igyék sokat.

— Ha a második pohár sört megitta, — intette az orvos, — elég legyen ám!

Iszik uram még az este odaszólt a pinczérnek, aki a habzó sört hozta:

— Ez a kilenczedik.

— Bocsánat, hiszen csak az első.

— Ne zajongjon — kiált rá Iszik — ez a kilenczedik. Aztán jön a nyolczadik, a hetedik... Ha aztán a másodikat megittam, elég lesz.

A viczindlison.

— Miért siet most egyszerre a vonat: Talán nagyon is nagyon késünk?

— Oh nem! hanem a legutóbbi állomásnál leszállt a vonatvezető anyosa, és most fél hogy, hátha még utánunk futna!

Biztató.

Esküvőre készülnek. A menyasszony sir. Anyja biztatja:

— Ne félj lányom . . . majd elbánunk vele!

A körözőlevelekről.

Mi a körözőlevél?

A körözöttnek betükből egybeírt fotográfiája. Ha teljes a körözőlevél, akkor a körözöttnek legdiszkrétebb tulajdonságai, szokásai, hibái nyilvánosságra jutnak, hogy az örök igazságszolgáltatás ezernyi szírrje hamarosan, vagy később elesipje az illető delinkvenst, a ki vagy ölt, esalt, lopott, sikkasztott, vagy pedig valamelyik hatalmas és tartalmas kasszának furta meg az oldalát.

Minden embernek van jó és rossz tulajdonsága, szokása, hibája. Miután pedig a delinkvens is csak olyan gyarló halandó, akárcsak a Samu hordár, vagy az aczéltüsztrészt királya, következik, hogy ő sem szűkölködik jó és rossz tulajdonságokban, szokásban, hibákban. Igen ám! de a Samu hordár rézvörös, szakállal benőtt ábrázata, vagy az aczéltüsztrészt királyának — aczélszürke szeme nem tűnik fel senkinek, legalább nem abban az értelemben, vagy a balszeme alatt elhúzódó forradásos sebhelye.

Ezek a különös ismertetőjelek — mert hisz ezekről akarunk szólni — gyakorta tréfásan hatnak. Sok minden áll azokban a körözőlevelekben, sok mindenféle ismertetőjelt tallanak fel a kíváncsi közönségnek. Egyik delinkvensnek ingatag a járása, akárcsak egy matrónak, a másiknak határozott a fellépése, mint a színpad deszkáin megvénült hősszerelmesé, vagy az igazságszolgáltatásnak segédkező végrehajtóé. Van delinkvens, aki gondosan fésült császár-, vagy Boulanger-szakállat visel, a melyről utóbb megjegyzi a körözőlevél, hogy azt a szakállat időközben le is borotválhatta. Sok delinkvens az Ezsau lencsés táliból örökölt egy-egy lencsét, a melyet emlékül az orrcimpája tövében, vagy a halántékán, esetleg a bal szeme táján visel. (De időközben le is operáltathatta. A női delinkvensnek ezeket az ismertetőjeleket rendszerint a balvállukon viselik.) Némelyik rövidlátó, másik szurós tekintetű. Vannak delinkvensok, a kiknek ábrázatuk valóságos „betörő arc”, füleik elállanak, mint a vitorlák, vékonyak hogy a szél is meglebentheti. Ajkuk keskeny, vértelen és ritkás, kenderkőz színére emlékeztető bajusz éktelenkedik álluk felett. A másik csinos, sőt szép, akár egy kiválóatott gárdatiszt. Van delinkvens, a ki a feketéjébe rumot önt és idegesen dobol a kávéház márványasztalán. Vannak törpe, magas, sovány, kövér, pehely súlyú és mászás gonosztevők.

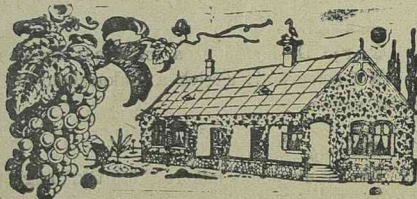
De minek is folytassuk!

Csak azt akartuk annyi sok minden után megjegyezni, hogy a sok száz millió ember között, hacsak nem hordja az illető a körözőlevelet a hátán, nehéz feladat a körözőlevelek írott fotográfiája után ráakadni a delinkvensre.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Hirdetések:



Szőlőlugast

ültessünk minden ház mellé és kertjeinkben föld- és homoktalajon.

A szőlő házáinkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek fala mellett a legcélszerűbb gondozással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legreményesebb díszé, anélkül, hogy legkevesebb helyet is elfoglalna az egyébre használható

részekből. Ez a legháladosabb gyümölcs, mert minden évben terem.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas (bár mind kuszó természetű), mert nagyobbbrésze ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol lúgasnak alkalmas fajokat ültettek, azok bőven ellátják házukat az egész szőlőérés idején a legkitünőbb muskatály és más édes szőlőkkel.

A fajok ismertetésére vonatkozó színes fénynyomatu katalogus bárkinek ingyen és bérmentve küldetik meg, a ki címét egy levelezőlapon tudatja. Borfajú szőlőültvények is még nagy mennyiségben kaphatók leszállított áron. Borok családi fogyasztásra 50 l. és feljebb olesó árban és »De-laware« sima, ültetéshez és ebből borminta.

Érmelléki első szőlőültvénytelep Nagy-Kágya, Biharm.

Eladó ház és háztelek.

Lupény községben a Főuton, az állomással szemben, egy szilárd anyagból épült ház, jelenleg korcsma üzlet, és ugyanott egy építési telek, szabad kézből kedvező feltételek mellett eladó.

Bővebbet:

Marek Mór-nál
Petrozsény.

75/6—904. kgy.

Petrozsény nagyközség előjáróságától. Árverési hirdetmény.

Petrozsény község előjárósága közhírré teszi, hogy a község tulajdonát képező s a petrozsényi 27 tjkvi 170/1—170/2 helyrajzszám alatt telekkönyvezett régi vágóhid folyó évi márczius hó 20-án délelőtt a község házában nyilvános árverésen a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Kikiáltási ár 100 korona. A feltételek a község I. jegyzői irodában tudható meg.

Petrozsény, 1905. március 9-én.

Előjáróság.



Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle

pemetefű cukorkánál!

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RETHY-félét kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.



1 doboz 60 fillér.



Csak RETHY-félét fogadjunk el!

MEGHIVÓ.

A „Petrozsényi takarékpénztár részvény-társaság”
1905. márczius hó 25-én d. e. 11 órakor
saját helyiségében

RENDKIVÜLI KÖZGYÜLÉSÉT

tartja, melyre a t. részvényeseket az alapszabályok 48 §-ára való hivatkozással tisztelettel meghívja.

Tárgysorozat:

Az alaptőke felemelése és új részvények kibocsátása.

Andreics János,

kir. bányatanácsos, bányagazgató,
elnök.

48. §. A közgyűlésen 1 drb részvény után egy szavazattal bir minden részvényes, a ki a részvényét a még le nem járt szelvényekkel együtt a közgyűlésre kitűzött határnap előtt 24 órával a társaság pénztáránál Petrozsényben, vagy a hirdetményben e célra kijelölt más helyeken letette. Minden további részvény ugyanezen feltételek mellett szintén egy-egy szavazatra jogosít. A részvényes jogát személyesen vagy meghatalmazott utján gyakorolhatja.

Kiskorúak vagy gondnokság alatt állók csak törvényes gyámjuk vagy gondnokjuk, nők, férfi meghatalmazott utján gyakorolhatják jogukat.

A részvényes szavazati jogát a közgyűlésen csak akkor gyakorolhatja, ha mint részvénytulajdonos a részvénykönyvbe a közgyűlést megelőzőleg legalább 3 hó óta be van vezetve.